

بسمه تعالی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

استانداردهای اعتباربخشی
مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
دانشگاههای علوم پزشکی کشور

مقدمه:

صدور حکم نهایی اعتباربخشی برای مراکزی که با استفاده از استانداردها بازدید می‌شوند به صورت کیفی و بر اساس قضاوت کمیته اعتباربخشی است:

- الف) بازدید از مراکز توسط یک تیم صورت می‌پذیرد.
ب) وضعیت مجوز هر مرکز توسط تیم بازدید به کمیته اعتباربخشی مراکز پیشنهاد می‌شود و این کمیته همه احکام را با بررسی گزارشات رسیده از تیم صادر می‌کند.
ج) این احکام به صورت های زیر است:

۱. مجوز مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تایید (Approve) می‌شود.
۲. ادامه فعالیت مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی مورد تایید به صورت مشروط بوده و در مدت زمان ۱ سال مجدداً مورد بازدید قرار خواهد گرفت.
۳. ادامه فعالیت مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی مشروط بوده و با توجه به نواقص عمده مشاهده شده، در مدت زمان ۶ ماه مجدداً مورد بازدید قرار خواهد گرفت و در صورت ادامه وضعیت به صورت کنونی لغو مجوز خواهد شد.
۴. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی لغو مجوز (Disapprove) می‌شود.

استانداردهای اعتباربخشی مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

فهرست

حیطه اول: حاکمیت و رهبری

..... برنامه استراتژیک

..... تعامل با سایر نهادها

..... مدیریت

..... نیروی انسانی

..... منابع

..... وب سایت

..... ساختار

..... فضای فیزیکی و تجهیزات

حیطه دوم: برنامه‌ریزی آموزشی

..... برنامه آموزشی

..... آموزش مهارت‌های بالینی

..... آموزش پاسخگو

..... برنامه هدایت دانشجویان استعداد درخشان

..... مشارکت دانشجویان در برنامه‌ها

حیطه سوم: رشد و بالندگی اعضای هیات علمی

..... برنامه نیازسنجی

..... تنوع و گوناگونی برنامه‌های آموزشی

..... مشارکت در برنامه‌ها

..... اثربخشی برنامه‌ها

حیطه چهارم: ارزشیابی

..... روش‌های نوین ارزشیابی

..... تجزیه و تحلیل آزمون‌ها

..... ارزشیابی اعضای هیات علمی

..... ارزیابی درونی

حیطه پنجم: پژوهش در آموزش

..... گردش کار طرح‌های پژوهشی

..... طرح‌های پژوهش در آموزش

..... انتشار نتایج پژوهش در آموزش

..... نوآوری و دانش پژوهی آموزشی

حیطه اول: حاکمیت و رهبری

برنامه استراتژیک

استاندارد پایه^۱:

۱-۱- مرکز باید برنامه استراتژیک مصوب^۲ داشته باشد و نشان دهد که این برنامه هم راستا با برنامه استراتژیک دانشگاه بوده و برنامه‌های عملیاتی خود را منطبق با آن اجرا می‌کند.

استاندارد ارتقای کیفیت^۳:

۲-۱- بهتر است مرکز برای برنامه استراتژیک خود نظام پایش، ارزشیابی و گزارش دهی دوره‌ای مدون داشته و نشان دهد که این نظام را اجرا می‌نماید.

تعامل با سایر نهادها

استاندارد پایه:

۱-۲- مرکز باید ساز و کار مناسب برای تعامل اثربخش با نهادهای آموزشی و پژوهشی دانشگاه مانند شورای آموزشی و شورای پژوهشی دانشگاه و دانشکده‌های تحت پوشش دانشگاه داشته باشد.

۲-۲- مرکز باید برای ایجاد دفاتر توسعه آموزش (EDO) در دانشکده‌هایی که بیش از ۵۰ نفر عضو هیات علمی دارند، اقدام و کلیه فعالیت‌های دفاتر توسعه آموزش با هماهنگی و نظارت مرکز انجام شود.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۳-۲- بهتر است مرکز در دانشکده‌ها و مراکز آموزشی در مانی با کمتر از ۵۰ نفر عضو هیات علمی، بنا به ضرورت و به پیشنهاد رئیس دانشکده و تصویب شورای آموزشی دانشگاه، دفاتر توسعه آموزش (EDO) ایجاد کند.

مدیریت

استاندارد پایه:

۱-۳- مرکز باید دارای مدیر مستقل^۴ با حضور فیزیکی کافی در محیط خود باشد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲-۳- بهتر است مدیر مرکز دارای تجربه علمی و عملی در زمینه آموزش پزشکی باشد.

نیروی انسانی

استاندارد پایه:

۱-۴- مرکز باید نیروی انسانی (اعم از اعضای هیات علمی و کارشناسان دارای ردیف مرکز، اعضای کمیته‌ها و اعضای هیات علمی مدعو و یا داوطلب) متناسب با ساختار و تشکیلات خود برای اجرای وظایف محوله داشته باشد.

^۱ منظور از استاندارد پایه، استاندارد الزامی یا (Must) است.

^۲ منظور از برنامه استراتژیک مصوب برنامه‌ای است که توسط مدیریت ارشد دانشگاه مورد تایید قرار گرفته و رسماً ابلاغ شده باشد.

^۳ منظور از استاندارد ارتقای کیفیت، استاندارد ترجیحی یا (Should) است.

^۴ منظور آن ست که پست ستاره‌دار دیگری به طور هم‌زمان نداشته باشد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲-۴- بهتر است مرکز متناسب با واحدهای خود دارای ردیف کارشناسی و هیات علمی اختصاصی خود باشد.

منابع

استاندارد پایه:

۱-۵- مرکز باید ساز و کار مقتضی برای دسترسی به اطلاعات و منابع به روز در زمینه آموزش علوم پزشکی داشته باشد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲-۵- مرکز بهتر است دارای کتابخانه تخصصی آموزش پزشکی بوده و نیازهای اعضای هیات علمی دانشگاه در مورد منابع آموزش پزشکی را به طریق مقتضی در دسترس ایشان قرار دهد.

وب سایت

استاندارد پایه:

۱-۶- مرکز باید پایگاه اینترنتی (وب سایت) اختصاصی پویا و فعال داشته باشد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲-۶- بهتر است پایگاه اینترنتی (وب سایت) مرکز دارای بخش اخبار فعال و به روز بوده و برای هر یک از واحدهای مربوطه، صفحات اختصاصی پویای جداگانه داشته باشد و اطلاعات و منابع جدید آموزش پزشکی را در اختیار علاقه‌مندان قرار دهد.

ساختار

استاندارد پایه:

۱-۷- مرکز باید حداقل، واحدهای برنامه‌ریزی آموزشی، ارزشیابی، رشد و بالندگی اعضای هیات علمی، پژوهش در آموزش و آموزش پاسخگو را به عنوان واحدهای اصلی داشته باشد و در برنامه‌ریزی دو واحد مرکز مهارت‌های بالینی و استعدادهای درخشان، تعامل، هماهنگی و بر اجرای برنامه‌های آنها نظارت داشته باشد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲-۷- بهتر است مرکز علاوه بر واحدهای اصلی، واحدهای مرکز مهارت‌های بالینی و استعدادهای درخشان را نیز در زیر مجموعه خود داشته باشد.

فضای فیزیکی و تجهیزات

استاندارد پایه:

۱-۸- مرکز باید فضای فیزیکی و تجهیزات متناسب با ساختار خود را داشته باشد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲-۸- بهتر است مرکز فضای فیزیکی مستقل و مناسب برای هر یک از واحدهای اصلی و سالن برگزاری کارگاه به صورت اختصاصی داشته باشد.

برنامه آموزشی

استاندارد پایه:

۹-۱- مرکز باید ساز و کار مشخصی برای هدایت و حمایت فنی دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی دانشگاه در برنامه‌ریزی، بازنگری، و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی^۵ خود داشته باشد.

استاندارد ارتقاء کیفیت:

۹-۲- مرکز بهتر است به منظور اطمینان از به‌کارگیری اصول و مبانی علمی و روزآمد آموزشی در برنامه‌ریزی، بازنگری، و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی دانشگاه برنامه نظارتی مشخصی داشته باشد.

آموزش مهارت‌های بالینی

استاندارد پایه:

۱۰-۱- مرکز باید نشان دهد که بر برنامه‌های آموزشی مرکز مهارت‌های بالینی دانشگاه نظارت دارد.

استاندارد ارتقاء کیفیت:

۱۰-۲- مرکز بهتر است برای آموزش دانشجویان مقاطع Under graduate و Postgraduate در مرکز مهارت‌های بالینی دانشگاه برنامه جامع داشته باشد.

آموزش پاسخگو

استاندارد پایه:

۱۱-۱- مرکز باید به‌منظور سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، و نظارت بر اجرای مطلوب آموزش پاسخگو در سطح دانشگاه، شورای آموزش پاسخگو را با مشارکت کلیه واحدهای ذیربط در سطح دانشگاه تشکیل دهد. ریاست این شورا رئیس دانشگاه و دبیر آن مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی است.

۱۱-۲- مرکز باید برنامه مدونی برای توسعه آموزش پاسخگو در سطح دانشگاه داشته باشد.

استاندارد ارتقاء کیفیت:

۱۱-۳- بهتر است برنامه‌های مربوط به توسعه آموزش پاسخگو در کلیه دانشکده‌ها به‌اجراء در آمده و نتایج توسط مرکز ارزشیابی شود.

برنامه هدایت دانشجویان استعداد درخشان

استاندارد پایه:

۱۲-۱- مرکز باید نشان دهد که بر برنامه‌های دانشجویان استعداد درخشان نظارت دارد.

^۵ منظور از برنامه آموزشی، برنامه درسی یا کوریکولوم است.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۱۲-۲- مرکز بهتر است در برنامه ریزی های دفتر دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه و آموزش های ویژه آن دانشجویان مشارکت فعال و موثر داشته باشد.

مشارکت دانشجویان در برنامه ها

استاندارد پایه:

۱۳-۱- مرکز باید کمیته دانشجویی را بر طبق آئین نامه مربوطه تشکیل دهد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۱۳-۲- مرکز بهتر است در اکثر برنامه های خود از دانشجویان نظر سنجی کند.

برنامه نیازسنجی

استاندارد پایه:

۱-۱۴- مرکز باید برنامه مدون نیازسنجی آموزشی داشته باشد و برنامه‌های رشد و بالندگی اعضای هیات علمی را بر اساس آن طراحی و پیاده کند.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲-۱۴- مناسب است مرکز برای تدوین برنامه نیازسنجی آموزشی علاوه بر نظرات اعضای هیات علمی از منابع دیگر نیز استفاده کند و حداقل هر دو سال یکبار آن را تکرار نماید.

تنوع و گوناگونی برنامه‌های آموزشی

۱-۱۵- برنامه‌های رشد و بالندگی مرکز باید برای رده‌های مختلف هیات علمی (تازه وارد، در مراحل میانی خدمت، سطوح بالای خدمت)، با قالب‌ها و موضوعات مختلف و در برگیرنده تمامی نقش‌های اعضای هیات علمی طراحی و اجرا شود.

استاندارد ارتقاء کیفیت:

۲-۱۵- مناسب است مرکز برنامه‌ای برای بکارگیری مطالب ارائه شده در کارگاهها در محیط‌های واقعی آموزش داشته باشد.

مشارکت در برنامه‌ها

استاندارد پایه:

۱-۱۶- مرکز باید دارای ساز و کارهای مناسب برای شرکت فعال اعضای هیات علمی در برنامه‌های رشد و بالندگی باشد.

استاندارد ارتقاء کیفیت:

۲-۱۶- بهتر است مرکز ساز و کار مناسب برای شناسایی افراد توانمند برای ارائه این دوره‌ها و تشکیل تیم‌های جدید برای برگزاری کارگاهها داشته باشد.

اثربخشی برنامه‌ها

استاندارد پایه:

۱-۱۷- مرکز باید برنامه مشخص برای ارزشیابی برون‌داد و پیامد برنامه‌های خود داشته باشد.

استاندارد ارتقاء کیفیت:

۲-۱۷- بهتر است مرکز برای بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی نسبت به برنامه‌های خود و اصلاح برنامه‌ها بر اساس آن اقدام کند.

حیطه چهارم: ارزشیابی

روش های نوین ارزشیابی

استاندارد پایه:

۱۸-۱- مرکز باید برنامه مدونی برای آموزش روش های نوین ارزشیابی دانشجویان به اعضای هیات علمی داشته باشد و آن برنامه ها را اجرا نماید.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۱۸-۲- بهتر است مرکز سازو کار مناسبی برای نظارت بر به کارگیری روش های نوین ارزشیابی دانشجویان داشته باشد.

تجزیه و تحلیل آزمون ها

استاندارد پایه:

۱۹-۱- مرکز باید ساز و کار مناسبی برای تجزیه و تحلیل آزمون های چند گزینه ای و بازخورد آن به اساتید مدیران گروه ها و متولیان آموزش و دانشجویان داشته باشد .

استاندارد ارتقاء کیفیت:

۱۹-۲- بهتر است مرکز ساز و کار مناسبی برای تجزیه و تحلیل انواع آزمون های برگزار شده و بازخورد نتایج آن به مدیران گروه ها و متولیان آموزش و دانشجویان داشته باشد.

ارزشیابی اعضای هیات علمی

استاندارد پایه:

۲۰-۱- مرکز باید ساز و کار مناسبی برای ارزشیابی اعضای هیات علمی به صورت منظم و مداوم حداقل از دیدگاه دانشجویان و بازخورد نتایج به اعضای هیات علمی و رئیس دانشکده مربوطه داشته باشد .

استاندارد ارتقاء کیفیت

۲۰-۲- بهتر است مرکز ارزشیابی اساتید را به صورت الکترونیکی و همه جانبه از دیدگاه دانشجو ، مدیر گروه و همکاران انجام و نتایج ارزشیابی را به متولیان آموزش و مقامات ما فوق ارائه نموده و ساز و کار مناسبی برای لحاظ نمودن نتیجه ارزشیابی اساتید در ارتقای اساتید و کیفیت آموزش داشته باشد.

ارزیابی درونی

استاندارد پایه:

۲۱-۱- مرکز باید در امر ارزیابی درونی با گروه های آموزشی هم کاری کند .

استاندارد ارتقاء کیفیت:

۲۱-۲- بهتر است مرکز در طراحی روش های نوین و کارآمد ارزیابی درونی (تدوین ابزار مناسب و به روز) نقش فعال داشته باشد .

حیطه پنجم: پژوهش در آموزش

گردش کار طرح‌های پژوهشی

استاندارد پایه:

۲۲-۱- مرکز باید ساز و کار مناسب برای دریافت، تعیین اولویت، بررسی متدلوژی، ارزشیابی هزینه، تصویب نهایی و اقدام برای عقد قرارداد طرح‌های پژوهش در آموزش داشته باشد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲۲-۲- بهتر است مرکز تفویض اختیار تصویب نهایی طرح‌های پژوهش در آموزش را از شورای پژوهشی دانشگاه کسب نماید.

طرح‌های پژوهش در آموزش

استاندارد پایه:

۲۳-۱- مرکز باید ساز و کار مناسب برای تعیین اولویت‌های پژوهش در آموزش داشته باشد و نشان دهد که تعیین اولویت‌ها بر اساس حل مشکلات آموزشی بوده است.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲۳-۲- بهتر است مرکز برای ارائه مشاوره در مورد طرح‌های پژوهش در آموزش و پایش اجرای آنها، برنامه‌ای مدون داشته باشد.

۲۳-۳- بهتر است مرکز ساز و کار مناسب برای نظارت و حمایت از به کارگیری نتایج طرح‌های پژوهش در آموزش در محیط آموزشی دانشگاه (در اصلاح یا تقویت فرایند آموزش) داشته باشد.

انتشار نتایج پژوهش در آموزش

استاندارد پایه:

۲۴-۱- مرکز باید ساز و کار مناسب برای انتشار و ارائه نتایج فعالیت‌های خود داشته باشد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲۴-۲- بهتر است مرکز علاوه بر انتشار نتایج پژوهش‌های آموزشی در سطح ملی، برای انتشار در سطح بین‌المللی نیز اقدام نماید.

نوآوری و دانش‌پژوهی آموزشی

استاندارد پایه:

۲۵-۱- مرکز باید نشان دهد که ساز و کار مناسب را برای دریافت، بررسی، ارزیابی و تعیین امتیاز فعالیت‌های نوآوری و دانش‌پژوهی اعضای هیات علمی دانشگاه دارد.

استاندارد ارتقای کیفیت:

۲۵-۲- بهتر است مرکز امکانات مشاوره به اعضای هیات علمی در مورد نوآوری و دانش‌پژوهی آموزشی و امکان ارائه فعالیت‌های تصویب شده به سایر اعضای هیات علمی را فراهم کند.